

136

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

VICTOR BÎRLĂDEANU

DRUM BUN, SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!

★

EDITATA DE REVISTA ȘTIINȚA ȘI TEHNICA

VICTOR BÎRLĂDEANU

DRUM BUN, SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!

— Comedie lirico-fantastică în șase tablouri și epilog —

Lui Ioan Antonovici Efremov,
dascăl întru visare cu ochii deschiși

★

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
Anul VI — Nr. 136

Victor Bîrlădeanu s-a născut în 1928 la București. Din 1947 lucrează în presă, mai întîi la „Graiul nou", apoi la „Scînteia". A publicat volumele de reportaje: „Primăvara omenirii", „Aerul tare al înălțimilor", „Călătorind pe pămîntul eroicei Coree", „Palatul luminii", „Karlsruhe sau asaltul beznei", „Prin telefon de la Geneva...", „Copii din lumea noastră". A scris piesele „Dansatoarea, gangsterul și necunoscutul" (reprezentată la Teatrul Municipal și la Teatrul de stat din Timișoara) și „Orașul fără istorie" (reprezentată la Teatrul de stat din Bacău și la radio).

Coperta - desen: DUMITRU IONESCU

Personajele

Cei din clasa a XI-a B (toți între 17 și 18 ani):

TUDORAN P. VALERIU — potrivit de statură, atletic, brunet, cu ochi mari, negri, părul ciufulit, cu bărbia ascuțită, distonînd cu rotunjimea celorlalte trăsături, aproape feminine, ale feței.

SCURTU M. CORNEL zis LUNGILĂ — înalt, cu gesturi abrupte și pasionate, blond, cu ochi albaștri, visători.

CALOTESCU V. TOMA zis TOMIȚĂ, zis NENEA — „sfîrleaza clasei", argint viu, în veșnică mișcare, cu priviri sfidătoare de om care „le-a fumat pe toate".

PANAITEANU R. OVIDIU — bine legat, fin, manierat, cu subliniată voință de a fi în toate „erou pozitiv".

HARITON I. CONSTANTIN zis TITI, zis MALIGUȚĂ zis BLEGILĂ — deșirat, căscatul clasei, un leneș incorigibil și „filozof".

STRATULAT A. CARMEN — scundă, cu trăsături mongoloide și ochi căprui, adînci, acoperiți de ochelari profesorali.

VAȘCAU C. NICOLETA — înaltă, solidă, cu un pumn ce poate doborî trei băieți, campioana școlii la aruncarea discului și la mîncatul bomboanelor (preferabil de ciocolată!).

MOGA S. TAMARA — o fată sfioasă și... nimic mai mult.

Alți elevi și eleve

Celelalte personaje terestre:

INGINERUL PETRE TUDORAN — conferențiar universitar, tatăl lui Valeriu, un bărbat de vreo 45 de ani, cu trăsături asprite, sub care fulgeră luciri de bunătate, și cu fire de păr timpuriu cărunțite.

ELENA TUDORAN — mama lui Valeriu, fostă cîndva soră de caritate, azi doctoriță, femeie de vreo 40 de ani, cu trăsături de veșnic neastîmpăr, cu priviri mereu agitate.

PROFESORUL ONORIU CRISTEA — de matematici, poreclit Pitagora, un bătrîn înalt și sfrijit, cu barbișon mefistofelic, a cărui

voce spartă, răgușită, contrastează straniu cu ochii de o vioiciune excepțională, de parcă se aprind mereu în ei zeci de incendii.

PROFESORUL ILARIE HARITON — de chimie, poreclit Moleculă, e ceea ce se numește un bărbat „bine", trecut de 50 de ani, dar cu vădită dorință de a părea „sub 40".

PROFESOARA CRISTINA TRANDAFIROIU — de geografie, directoarea liceului, o femeie tînără, de 30—35 de ani, purtînd ochelari spre a-și aspri deliberat trăsăturile, îngroșîndu-și vocea spre a părea mai autoritară, dar cu moliciuni în mers, în glas, în priviri, care-i trădează bunătatea femeiască, de neascuns.

MIOARA IONAȘCU — vînzătoare la o „Alimentară", o fată de 17 ani, sprintenă, vioaie, luminoasă, cu ochi aproape totdeauna rîzători.

MOȘ ONOFREI — vechi laborant al liceului.

...și un personagiu din altă lume (nu mai puțin reală ca a noastră):

OMUL DE PE PLANETA NECUNOSCUTA, prescurtat ODPN, sau pe numele său originar (țineți neapărat minte!):

Mgipeslitaricovistamilinasti

Acțiunea se petrece în primăvara unuia din anii 1962, 63 sau 64, poate un an mai devreme, poate unul mai tîrziu — n-are importanță —, într-un oraș capitală de regiune din țara noastră.

TABLOUL I

(O noapte ca toate nopțile într-o primăvară ca toate primăverile. Numai odaia pe care o avem în fața privirilor nu seamănă cu toate odăile. Este așa-numita „odaie cu stele" a lui Valeriu Tudoran — un amestec ciudat de planetariu și atelier, de bibliotecă și dormitor. Odaia se află la mansardă. În ea se intră printr-o ușă aflată în peretele din stînga, în vreme ce peretele din fund are sus un geamlîc prin care năvălește, diamantină, spuza de stele a cerului primăvăratic. Pe tavan, lărgind parcă crîmpeiul de cer vizibil prin geamlîc, se conturează o mare hartă cerească cu principalele constelații desenate viu și armonios. Pe pereți mai sînt atîrnate, într-o dezordine aparentă, hărți astronomice și planșe cu motoare-rachetă și fuzee în plină desprindere de sol. Sub fereastră un mic telescop de amator. De pe raftul superior al unei etajere-bibliotecă se privesc busturile lui Newton și Țiolkovski, în vreme ce pe rafturile celelalte se învălmășesc cărți — multe, multe cărți. Pe peretele din dreapta, lîngă studioul înghesuit ca vai de el, în colț, se află un destul de primitiv, dar practic banc de ajustaj, cu menghine și alte unelte necesare.

La deschiderea cortinei, în semiobscuritatea încăperii e aprinsă doar o lampă de birou pe etajeră. Vedem silueta lui Valeriu, care, cu căștile la urechi, meșterește ceva la un aparat de radioamator așezat pe o măsuță, sub fereastră. La un moment dat, furios, se urcă pe un scaun și scoate capul pe geamlîc. Este vizibil că verifică ceva la antenă. Apoi se așază din nou la masă și învîrtește nerăbdător butoanele. Deși șade cu spatele la noi, îl vedem deodată tresărind bucuros și îl auzim exclamînd.)

VALERIU: În sfîrşit!... VK.3.XDQ, mă auzi? Aici YO.6.ZZ... Bine că te-am regăsit! Trec pe recepţie! *(Ascultă cîteva clipe.)* Da, da, te aud perfect! Mai bine decît pe VK.O.BZ... Urmez comunicarea începută... Am nevoie de un dozimetru pentru intensităţi mici de radiaţie... Mă adresez ţie pentru că — pe cîte mi-aduc aminte — acum vreo cîteva luni mi-ai spus că asta ţi-e pasiunea: studiul radiaţiilor. O pasiune ultrasuper! Şi, mai ales, se potriveşte cu ce am eu nevoie... De la Melbourne la Bucureşti, în cel mult o săptămînă, cu poşta aeriană, l-aş putea primi. Răspunde-mi sincer: îmi poţi trimite aşa ceva? Trec pe recepţie! *(Ascultă iar cîteva clipe, în care răstimp se aud bătăi în uşă.)* Cum? N-ai învăţat atît de bine romîneşte încît să mă înţelegi cînd vorbesc ca o morişcă? „Ca o morişcă..." *(Rîde.)* Bine zis şi încă foarte pe romîneşte. Dar nu-i nimic! Trec pe englezeşte! *I speak english! I need a dosing-mechanism for radiations... I am listening**... *(Ascultă cîteva clipe, în care răstimp uşa se deschide şi păşesc tiptil în încăpere Toma, Cornel şi Mioara, care se aşază în poză de „copii cuminţi" pe studio, neobservaţi nici o clipă de Valeriu.)* *Yes! Yes! It's good, very, very good! It's the mechanism for me.*** *I am listening!* *(După încă cîteva clipe, răstimp în care cei trei nou veniţi îşi aruncă priviri poznaşe, cu degetele la buze într-un „sst!" bănuit.)* Să vorbesc romîneşte? Bine, iţi fac plăcerea... Află, dragul meu VK.3.XDQ că eşti un băiat ultrasuper... De-abia aştept dozimetrul promis... Iar cît priveşte întrebarea ta „De ce am nevoie de el", îngăduie-mi să-ţi răspund mai tîrziu... E o surpriză... Cînd va veni momentul o să-ţi scriu o scrisoare amănunţită... *(Ascultă iar.)* Dacă am mai primit veşti de la U.A.I.WW din Leningrad? Chiar astăseară am vorbit cu el... Şi el îmi trimite un aparat de care am nevoie... Acum noapte bună, dragul meu VK.3.XDQ... Te salută cu drag fratele tău de la mii de kilometri YO.6.ZZ!

(Un declic şi aparatul e închis. Cu un zîmbet plin de satisfacţie, Valeriu îşi scoate căştile. Vrînd să tragă un chiot de bucurie, dă cu ochii, uimit, de prietenii săi aşezaţi cu mîinile la piept, pe studio.)

TOMA *(ceremonios)*: Bună seara, frate-miu YO.6.ZZ!

CORNEL *(se ridică solemn şi declamă sforăitor)*:

„Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr,
Aşa el sprijină lumea şi vecia într-un număr"***

---

* Vorbesc englezeşte! Am nevoie de un dozimetru pentru radiaţii... Ascult *(în l. engl.)*.

** Da, da, e bine, foarte, foarte bine! E chiar aparatul de care am nevoie *(în l. engl.)*.

*** *Mihail Eminescu*: „Scrisoarea I".

MIOARA *(face o reverență)*: Scumpul nostru YO.6.ZZ, Universul te salută!

TOMA: Ce-ar fi, zău, să renunțăm odată pentru totdeauna la prejudecata asta idioată a numelui? Să purtăm numere, ca radioamatorii. Pentru Valeriu e simplu, că el are de-acum cifrăraia lui... Pentru noi o să fie la început mai complicat... Dar nu-i nimic, cu ce nu se deprinde omul? Nu ne-am deprins în copilărie cu untdereţină?

MIOARA: De ce nu s-au gîndit la asta părinții noștri? Închipuiți-vă ce simplu ar fi fost să ne înregistreze la sfat așa: în loc de Tomiță Calotescu *(îl arată)* un 7.619 oarecare...

TOMA: Iar în loc de Cornel Scurtu zis Lungilă *(Cornel face un „brrr!" sonor de groază)* un 24.927 zis 31.695...

VALERIU: Ho, nebunilor, ho! Puteți să fiți două minute serioși?

CORNEL: Ce contează două minute în curgerea fără oprire a clepsidrei lui Cronos?

TOMA *(își privește ceasul)*: Ce Cronos, ce clepsidră, poetule? Longines prima-ntîi... Dar numai două minute, Valeriule. Pe ceas...

VALERIU *(rar, savurînd efectul)*: Am făcut rost de dozimetru...

CORNEL *(cu răsuflarea tăiată)*: Dozi...?

VALERIU: Da, da, nu căsca gura, dozimetrul pentru radiații...

TOMA *(după cîteva clipe de stupoare, exclamă)*: Ești cineva, mă! Ai crescut în stima mea cu doi metri...

MIOARA: Și în a mea cu doi dozimetri...

CORNEL *(îi pune mîna pe umăr, protector)*: O să-ți închinăm o odă, Valeriule...

TOMA *(sec)*: „Oda maniacului"!

VALERIU *(se aprinde fulgerător)*: Maniac?!? Vasăzică asta sînt eu în ochii voștri? Un maniac, un lunatic, un zevzec, un zurbagiu, un...

TOMA: ... un vîntură-stele! Dar ăsta-i norocul tău: un vîntură-stele simpatic...

VALERIU *(furios)*: Atunci de ce mai sînteți prieteni cu mine? De ce mă mai ajutați? Ori vă bateți joc, ori o faceți din...

MIOARA *(subit serioasă)*: Din ce, Valeriule?

(Valeriu tace îmbufnat privind pe fereastră cerul spuzit cu stele.)

CORNEL *(serios)*: Din ce, spune?

(Tăcere)

TOMA: Hai, răspunde, bă, nu mai face pe mironosița ofensată! Din ce?

VALERIU *(încet)*: Din... milă (se întoarce spre ei urmărind efectul cuvintelor pe chipuri). Da, da, din milă pentru pasiunea mea, ca să nu mă simt singur și părăsit, și...

(Cei trei izbucnesc, în cor, într-un fluierat de mirare.)

TOMA: Mă, Valeriule, asta-i o aiureală, vorba ta, ultrasuper...
CORNEL *(cu un deget înfipt filozofic în tîmplă)*: *Non idem est si duo dicunt idem!* *
TOMA *(prompt)*: Zise Cicero! Ia nu ne mai lua așa, că... Și adică ce vruși să spui, Lungilă?
CORNEL *(cu adresă spre Valeriu)*: Pe romînește: Na-ți-o frîntă, că ți-am dres-o... Sau, dacă vrei mai pe înțelesul lui Tomiță: Ai nimerit cu oiștea-n gard... Ce fel de milă? De ce să ne fie milă? Dar ce ești tu, Valeriule? Un babalîc ramolit și nevolnic?
TOMA *(cu aceeași adresă)*: Halal de tine, coșcogea namila de om...
MIOARA *(bate cu picioarele-n podea, spărgînd larma)*: Are dreptate Valeriu. Mie, drept să vă spun, mi-e milă! *(Toți fac niște mutre uimite.)* Da, da, milă...
TOMA *(oftînd)*: Bine, ma'mzel, dacă vrei mata, poate să-ți fie și milă. Dar cum vine aia? Nu de alta, dar să știm și noi...
MIOARA: Mi-e milă de noi ăștia patru... Ne-am pus ceva în gînd și nu sîntem în stare să ducem la bun sfîrșit, că ne poticnim mereu de cîte-un pietroi...
CORNEL: Ce să-i faci, Mioaro, dacă drumul spre stele nu-i încă asfaltat? *(Grav.)* *Per aspera ad astra*.. **
MIOARA: Și cine vrei să-l paveze? Napoleon? Iuliu Cezar? Tutankamon?
VALERIU *(își întoarce fulgerător de la fereastră chipul pe care s-a înfiripat un zîmbet)*: Noi! *(Apăsat.)* Noi, fără îndoială că noi! Gîndiți-vă, fraților, cît de datori sîntem noi, oamenii — tu, Tomiță, și tu, Cornele, și tu, Mioaro, și eu, și noi toți, de mii și mii de ani — cît de datori sîntem cerului de deasupra noastră! De acolo ne vine zilnic lumina și căldura soarelui, de acolo Luna ne luminează nopțile — ca să scrii tu poezii de dragoste, Cornele... Las' că știm noi pentru cine... Da, da, ce vă uitați la mine? Putem și trebuie să-i trimitem cerului tot mai mult — și mai mult decît i-am trimis pînă acum... Putem și trebuie să-i dăruim tot ce avem mai bun în noi...

(Se așterne o tăcere de cîteva clipe.)

TOMA: Eu, Valeriule, ce să-ți spun, n-am semnat nici un contract cu cerul ăsta al tău ca să-i trimit cumva ceva, dar dacă ai dreptate

---

* Nu gîndesc la fel doi care vorbesc la fel *(în l. latină)*.
** Calea spre stele este spinoasă *(în l. latină)*.

— ai! De-aia m-am și băgat în treaba asta cu costumul de astronaut...

VALERIU *(brusc trece la un ton foarte practic)*: Cu dozimetrul să zicem că-i în regulă, deși pînă nu l-oi avea în mînă tot n-o să dorm nopțile... Ce ne facem însă cu soluția regeneratoare și cu termostatul? Da, da, ce vă uitați așa la mine, știți doar prea bine că dacă nu facem rost de-o soluție ca să purificăm bioxidul de carbon din costum se duce pe copcă toată osteneala...

CORNEL: De soluție nu mai purtați nici o grijă!

TOMA: Ei, nu mai spune! Mă copleșești...

CORNEL: Mi-a promis Titi.

TOMA: Nu cumva te încrezi în odrasla lui Moleculă?

CORNEL: Ce-are a face că taică-său e-un tip antipatic? El e băiat bun. Cam bleguț, dar bun...

VALERIU: Hai, nu vă mai certați degeaba! Și mie mi-a promis. Dacă ne dă soluția, sîntem gata să-i înălțăm și-un monument în piața orașului... Dar mai rămîne termostatul... De unde-l luăm?

TOMA: Ce-i aia „de unde-l luăm"? Mergem la „Ferometal" și-l cumpărăm... Că mai mult de-un pol n-o costa... *(Ceilalți izbucnesc într-un hohot homeric de rîs.)* De ce rîdeți, mă? Costă mai mult?

CORNEL *(nu se mai poate opri din rîs)*: Fugi că... mă sufoc... *(Abia se liniștește.)* Uite la el... N-ăi fi crezut că-i vorba cumva de-un termos?

TOMA *(jignit, face un gest la obraz)*: Atîta lucru mai știe și nen-tu... Că n-o fi Tomiță chiar atît de ageamiu... Și dacă nu-i termos nu se poate cumpăra la „Ferometal"?

VALERIU *(se liniștește și el din rîs)*: Păi bine, mă Tomiță, dacă zici că știi ce-i ăla un termostat, cum de-ți poți barem închipui că un mecanism atît de fin și complicat se găsește de vînzare în primul magazin din piață? *(Explicativ, dar ferindu-se de tonul profesoral.)* Știi doar prea bine că mecanismele astea nu se găsesc decît la frigiderele mari sau la alte mașini și aparate care cer o temperatură stabilă... Fără termostat toată munca noastră de pînă acum e ca și cum n-ar fi. Inseamnă că nu se poate menține temperatura constantă în costum... Și asta-i moarte!

TOMA: Pleosc!... Căzurăm, cum s-ar zice, din cer pe pămînt!

CORNEL: Cum te transfigurasești, Valeriule, cînd vorbeai de cer! Parcă te îmbăiai în lumina fantastică a stelelor... Și acum... soluție regeneratoare, termostat... Bah!...

VALERIU *(ironic)*: *Per aspera ad astra... (Serios.)* Ce ne facem cu termostatul? De unde facem rost de el?

(Tăcere, în răstimpul căreia toți patru se învîrtesc în cerc, gîndindu-se.)

TOMA *(sare)*: Stați!... Am găsit...

MIOARA: Unde?

TOMA: Ho, mai încet, că nu-l am în palmă... *(Vorbește rar, savurînd efectul.)* Unde lucrezi tu, Mioaro?

MIOARA: Dacă nu știi, ce rost are să-ți spun?

TOMA: Hai, nu te mai îmbufna, că te faci urîtă! Ei și ce dacă ești vînzătoare la „Alimentara", ce rușine e? *(Fals grav.)* E o muncă socialmente utilă, cum ar zice Lungilă... Și-apoi știm cu toții că-ți termini liceul seral... Dar nu despre asta e vorba... La voi în magazin e o namilă de frigider cît toate zilele, așa-i ori ba?

MIOARA: E... Și ce-i cu asta?

TOMA: Și frigiderul, ca orice frigider, are un termostat ca să-i țină temperatura pe loc, să n-o ia razna...

MIOARA: Are...

TOMA: Păi dacă are, e simplu... *(O privește semnificativ.)*

(Toți tac căutînd să se dumirească.)

VALERIU *(care s-a dumirit primul, îi trage un ghiont zdravăn lui Toma)*: Ești un măgar incorigibil, Tomiță!

TOMA: Asta știu de mult. Altceva mai nou?

VALERIU: Dacă te mai aud instigînd la jaf aici, în camera mea, te zvîrl pe fereastră...

TOMA *(privește comic fereastra)*: Na, și ce-o să fie?

CORNEL *(sec)*: Nimic altceva decît o încercare nereușită de-a lansa un măgar în spațiul cosmic... *(Face către Toma un semn care vrea să însemne: „obraz!")*

TOMA *(jignit)*: Păi atunci... Atunci găsiți voi termostatul, că eu mă culc... *(Se trîntește pe sofa și începe să sforăie sonor.)*

(Tăcere subliniată doar de sforăitul lui Tomiță.)

CORNEL *(începe deodată să fluiere un crîmpei al „Habanerei" din „Carmen", pentru ca apoi să-l reia cu cuvinte: „Amorul e-un copil pribeag"...)*

(Toți îl privesc stupefiați.)

TOMA: Ce-ți veni mă, bardule în pantaloni scurți?

CORNEL *(mai fredonează cîteva clipe, savurînd efectul, apoi sec)*: Carmen!

(Lui Valeriu încep să-i sclipească vesel ochii, în vreme ce Mioara se retrage într-un colț de umbră al încăperii pentru a-și ascunde o prea vizibilă mîhnire.)

TOMA *(sare de pe studio, îi pune mîna la frunte)*: Mă Cornele, ție nu ți-e bine! Ce-are opera lui Bizet cu termostatul nostru?

VALERIU: Cum de nu-nțelegi, Tomiță, atita lucru? E vorba nu de Carmen a lui Bizet, ci de Carmen Stratulat din clasa noastră...

CORNEL: La ei acasă e un frigider cît toate zilele — un ZIS, dacă nu mă-nșel... Are, mai mult ca sigur, și termostat...

TOMA *(vesel)*: Cornele, îmi scot pălăria! Ce Aristotel, ce Spinoza, ce Hegel! Tu ești cu un cap peste toți filozofii...

CORNEL *(modest)*: Ei și tu, Tomiță...

TOMA: Ascultă-mă pe mine, Cornele, eu mă pricep la filozofie, c-am citit tabla de materii la „Istoria filozofiei" și-am învățat-o pe din-afară pentru conversații cu fetele... Tu știi ce n-a știut nici un filozof din antichitate pînă azi...

VALERIU *(rizînd)*: Fugi, mă, că exagerezi...

TOMA: Care exagerare? A știut Aristotel că la Carmen Stratulat acasă e frigider?

CORNEL: Bine, bine, dar cine-i cere lui Carmen termostatul? Nu-i de loc ușor. Părinții ei n-or să vrea în ruptul capului, acum, în pragul verii...

TOMA: Cum cine? Mai încape vorbă? Că doar nu eu leșin după Carmen... *(Către Valeriu.)* „Amoru-i un copil pribeag..."

VALERIU *(vesel)*: Ei, amor...

TOMA: Lasă, șmechere, vraja, că nu se prinde... Cum se cheamă cînd te plimbi seara la braț cu o fată pe aleile pustii — băgați de seamă, nu pe alea cu multă lume, ci pe alea unde poți să tragi cu tunul și nu te-aude nimeni?

MIOARA *(iese brusc din colțul de umbră)*: Eu, băieți, plec... *(E in glasul ei o uscăciune voită, sub care răbufnește însă un tremur abia reținut.)* O să mă certe iar maică-mea că n-am pic de grijă de ea și de casă... Noapte bună! *(Iese brusc, spre stupoarea celorlalți.)*

VALERIU *(după cîteva clipe de uimire)*: Ce-o fi cu ea, fraților?

TOMA *(face un semn la tîmple)*: Mai știi... zăpușeala asta din mai...

CORNEL *(zîmbește enigmatic către Valeriu)*:

„Ghici ghicitoarea mea.
S-a pogorît un păianjen dintr-o stea,
Din Carul mic, din Carul mare,
Pe un fir de cînepă lucitoare.
Și nu era păianjen, era păinjeniță
Avea, ca tine, o guriță
(Mînca-o-ar mama!)
*Și părul ca arama".**

---

* *Tudor Arghezi*: „Ghicitoarea".

VALERIU: Ce vrei să spui, Cornele?

TOMA *(începe să se dumirească și se bate peste frunte cu părere de rău, brusc serios)*: A... Că năuc m-ai făcut, mamă! Cum de m-apuc să fac asemenea bancuri tocmai față de ea!...

VALERIU *(nedumerit)*: Față de ea, față de alta — ce importanță are?

TOMA *(îl măsoară ironic)*: Tu ești chiar prost, Valeriule, sau numai faci pe prostul?

VALERIU *(rămîne pe gînduri cîteva clipe, apoi simplu)*: Probabil că sînt, și nu unul obișnuit, ci unul ultrasuper! *(Cu uimire și arătînd spre ușă.)* Cum?... ea? *(Ceilalți fac gesturi aprobative din cap.)* Ce ți-e și cu fetele astea?! În era vitezelor cosmice! *(După cîteva clipe de tăcere, hotărît.)* Eu la Carmen nu mă duc!

CORNEL: De ce, Valeriule? E doar vorba nu de un capriciu, ci de un lucru serios... Știi bine că fără termostat nu putem termina treaba nu săptămîna asta, dar nici peste un an...

VALERIU *(cu foc mocnit)*: Nu, am zis nu și așa rămîne! Mai bine-mi smulg inima din piept și fac din ea termostat...

CORNEL: Gest de Danko! Frumos, avîntat, numai că fără valoare practică: cu inima ta n-o să putem menține temperatura stabilă nici măcar zece minute, darmite durata unui zbor pînă în Lună și înapoi...

VALERIU *(fulgerat de-o idee)*: Dar dacă... *(Se oprește cîntărindu-și gîndurile.)* Nu, nu se poate!

CORNEL: Spune, și pe urmă o să vedem dacă se poate sau nu!

(Valeriu continuă să tacă.)

TOMA: Mă, tu ești piramidal cînd faci pe sfinxul!

VALERIU: Ce-ar fi să încercăm... Dar nu!

CORNEL: Ce să-ncercăm?

TOMA: Dă-i drumul, nu ne mai frige pe gratis!

VALERIU: ...Să obținem termostatul de la frigiderul din laboratorul școlii... Ar fi tocmai potrivit...

TOMA: Uite la el, naivul! Și crezi că ți-l dă Moleculă? Dacă avea încredere în planul nostru, ne ajuta din prima clipă cînd te-ai dus la el și i-ai spus ideea ta... A rămas nemuritor și rece și și-a astupat urechile cu ditamai cîlți! Așa că... ia-ți gîndul! La paștele cailor sau, ca să-nțeleagă și filozoful, *ad calendas grecas*...*

CORNEL: Poate că-l dă, poate că nu, dar oare asta contează?

TOMA: Atunci ce contează?

CORNEL: Cum mai rămîne cu taina noastră?

---

* La calendele grecești *(în l. latină)*.

VALERIU: Nu, asta nu... Pînă în clipa cînd reuşim... N-are nici un rost să ne facem de rîs...

TOMA *(cîntă cu mină fals tragică)*: *Ridi pagliaccio!...*

VALERIU *(arată spre bancul de ajustaj)*: Dacă n-am fi aşa zoriţi, ne-am apuca să-l meşterim noi...

TOMA: Cu pila şi menghina? Fii serios, mă!

VALERIU: Am găsi noi cu ce... Dar nici vorbă nu poate fi. N-avem răgaz: bate timpul la uşă...

(Se aud paşi pe coridor şi apoi bătăi energice la uşă.)

CORNEL: Pînă una-alta bate altcineva, mai concret şi mai insistent decît timpul...

VALERIU: Ca de-obicei: mama! *(Tare.)* Da, mamă.

(Uşa se deschide şi păşeşte în cameră cu priviri scrutătoare Elena Tudoran.)

ELENA: Bună seara, băieţi! *(Îi răspunde un cor dezordonat de „bună seara", în vreme ce ea se duce la fereastră şi o închide.)* Nopţile de mai sînt periculoase. *(Profesional.)* O simplă răceală şi pneumonia-i gata.

TOMA *(dezinvolt)*: Asta le spuneam şi eu, tovarăşă doctor: ce nevoie să răcim, băieţi? Să aibă pe urmă mămicile noastre de furcă cu noi? Dar ei nu şi nu. Că-i primăvară şi că... *(Văzînd că Valeriu şi Cornel îl străpung cu privirile, se fisticeşte.)* Eu... ştiţi... primăvara... răguşesc... *(Îşi hîrîie vocea spre a dovedi.)*

ELENA *(îngrijorată)*: O fi vreun început de amigdalită... Deschide gura! *(Tomiţă se supune.)* Nu-i nimic... *(Privind semnificativ ceasul deşteptător de pe raftul cu cărţi.)* E nouă şi jumătate...

CORNEL *(profită de prilej)*: Tocmai asta spuneam şi noi: s-a făcut de-acum nouă şi jumătate şi-i timpul să plecăm...

„Se bate miezul nopţii în clopotul de-aramă
*Şi somnul, vameş vieţii, nu vrea să-mi iee vamă..."**.

Hai, mă Tomiţă, vorba poetului, să dăm vamă somnului...

TOMA *(cască ostentativ)*: Ce-i drept e drept, Lungilă, vameş mai hapsîn ca ăsta nu găseşti să baţi o lume-ntreagă... Haide!

(Cor dezordonat de „noapte bună!" şi schimb de priviri semnificative cu Valeriu. Cei doi ies.)

ELENA *(priveşte cîteva clipe în urma lor)*: Iar v-aţi pierdut timpul cu fleacuri... *(Priveşte-n jur la tablourile şi schemele care tapetează pereţii.)* ...astronautice...

---

* *Mihail Eminescu*: „Se bate miezul nopţii..."

VALERIU: Nu-s fleacuri, mamă! Dacă Universul e fleac, atunci noi, oamenii, ce sîntem?

ELENA (*zîmbește pe gînduri*): Noi, oamenii... Nici n-ați deschis încă bine ochii la viață și gata... omenirea... (*Tristețe ascunsă.*) Nu știu, poate am îmbătrînit, Valeriule, dar...

VALERIU (*se apropie într-un elan și-o îmbrățișează*): Nu, mamă, tu ești însăși tinerețea...

ELENA (*amuzată*): Tinerețea? Bine, să zicem că o tinerețe... cum să-ți spun... mai cu riduri... Vezi, Valeriule, pentru mine omenirea nu e ceva enorm și abstract... Omenirea, pentru mine, ești, în primul rînd, tu!

VALERIU: Atunci de ce-mi interzici să visez?

ELENA: Vise bezmetice...

VALERIU (*aprins*): Nu bezmetice. Îndrăznețe. Află de la mine, mamă, că fără astfel de vise omul nu-i om.

ELENA (*surprinsă*): Dar ce-i?

VALERIU (*ezită, apoi apăsat*): Rîmă! Rîma nu zboară... Omul însă e făcut pentru zbor.

ELENA (*se plimbă cîteva clipe frămîntată prin cameră, apoi se așază lîngă el pe studio și-i mîngîie părul, vorbind cu vocea din ce în ce mai caldă*): Tu crezi cu adevărat că mama te vrea rîmă? (*Tăcere.*) Aștept răspuns, Valeriule!

VALERIU (*întoarce încet privirea spre ea*): Nu, nu cred!

ELENA: Eu te vreau om, Valeriule, om în toată puterea cuvîntului... Cu picioarele pe pămînt... La urma urmelor, pămîntul este din vecii vecilor lăcașul nostru, al oamenilor...

VALERIU (*avîntat*): Este... Asta nu înseamnă și că va fi...

ELENA (*fermitate caldă*): Omul trăiește înainte de orice cu „este"... Cu „este" se hrănește, cu „este" se îmbracă, cu „este" se încălzește... „Va fi" nu ține nimănui de cald...

VALERIU (*sare înflăcărat de pe studio*): Te înșeli, mamă... Și încă cum te mai înșeli!... Nu există pe lume combustibil mai puternic și mai dogoritor decît „va fi"! Gîndește-te ce s-ar fi întîmplat cu el (*arată spre bustul lui Newton*) și cu el (*același gest spre bustul lui Țiolkovski*) și cu sute și sute ca ei fără încrederea nemărginită în „va fi"!

ELENA (*veselie forțată*): Dacă-i vorba să filozofăm pe tema lui „va fi", spune-mi mai bine ce va fi peste o lună, la examenul de maturitate? Te simți destul de pregătit ca să-l dai? Și nu numai să-l dai, dar să-l și iei? (*Valeriu tace.*) De ce taci, n-ai nimic de spus? (*Tăcere prelungită.*) Și apoi, la ce facultate vrei să te-nscrii? Ar fi timpul să știe și părinții tăi, că te tot întrebăm și nu binevoiești să ne răspunzi... La politehnică?... La medicină?...

VALERIU *(după o nouă pauză, ferm)*: La nici una!

ELENA *(se ridică în picioare şi-l măsoară îngrijorată, apoi îi pune mîna pe frunte)*: Nu, febră n-ai, deci nu există motiv medical să aiurezi... E, prin urmare, un caz mai grav...

VALERIU: Nu, mamă, nu-i nimic grav. E foarte simplu: după examenul de maturitate mă duc în fabrică la unchiul Tănase să-nvăţ mecanica aeronautică...

ELENA: Vasăzică asta ascund înaltele cugetări despre „va fi" şi despre dreptul la vis?

VALERIU *(straniu de calm)*: Şi ce ţi se pare extraordinar? Oare tata n-a fost în tinereţe muncitor?

ELENA: Erau alte vremuri. Am luptat să le schimbăm nu numai pentru noi, ci şi pentru tine... Şi tu dai cu piciorul în lupta noastră, în munca noastră de-o viaţă întreagă? *(Durere reţinută.)* Frumos, n-am ce zice! *(Arată camera de jur împrejur.)* Planşe cu stele... Busturi de savanţi... Mişcarea universului... Şi toate astea pentru ce?

VALERIU *(abia simţită ironie)*: Păi nu mi-ai spus chiar tu, mamă, abia adineauri, că-i bine să trăiesc cu picioarele pe pămînt? Cum te mai contrazici!

ELENA: *Ce-ţi lipseşte? Ce nu ţi-am pus la îndemînă ca să te pregă*teşti şi tu, ca atîţia alţii, să intri într-o facultate? *(Cu greu.)* Măcar şi la astronomie...

VALERIU: Dar eu nu vreau să mă fac astronom, mamă...

ELENA *(sinceră şi cu mare uimire)*: Nu vrei să te faci astronom? Păi toate astea *(arată de jur împrejur)* ce sînt?

VALERIU *(îşi continuă gîndul început)*: ...Altul e visul meu. Astronautica... *(Priveşte undeva, visător, apoi, brusc, revenit pe pămînt.)* Pînă atunci însă vreau să construiesc cu mîinile mele avioane... *(Apăsat.)* Deocamdată avioane... Şi tata spune, de altfel...

ELENA: Ei, ce ştie taică-tău? Ce ştie el de teama mea pentru fiecare fir de păr din capul tău? El zile şi nopţi nu-i acasă...

VALERIU: Şi, cu toate astea, nimeni nu mă cunoaşte mai bine ca tata.

(Pauză apăsătoare.)

ELENA *(se ridică abrupt)*: Noapte bună, Valeriu! *(Iese.)*

VALERIU *(în urma ei, neaşteptat de cald)*: Noapte bună, mamă!

(Rămas singur în cameră, Valeriu face cîţiva paşi în neştire, apoi se aşază în faţa micului telescop prin care priveşte cîteva clipe cerul. Încetul cu încetul lumina lămpii descreşte, scena inundîndu-se de o lucire stranie, astrală. Se aude scîrţîitul uşii. Apoi, după cîteva clipe, din colţul de umbră al încăperii înaintează o fiinţă ciudată — un om îmbrăcat în costum de astronaut. Pasul nu-i e însă de loc greoi, calcă diafan şi are ceva hieratic în înfăţişare. Vocea îi răsună cu halo amplu, ca dintr-un microfon plasat într-o sală cu ecou imens.)

OMUL DE PE PLANETA NECUNOSCUTĂ *(mai tîrziu, simplificat, ODPN)*: Bună seara.

VALERIU *(ridică de loc surprins ochii din telescop)*: Bună seara, dragul meu Mgipesli... Iartă-mă, dar ţi-am uitat numele întreg...

ODPN *(zîmbet în voce)*: Nu-i nimic. Ţi-l reamintesc: Mgipeslitaricovistamilinasti... E un nume, ce-i drept, cam dificil pentru voi, pămîntenii... Deşi, drept să-ţi spun, în cele cîteva săptămîni de cînd mă plimb pe pămînt am aflat de nume şi mai ciudate... Pe al treisprezecelea Dalai Lama îl chema: Ahwangloputanchiachiawangchuchuehlolengchich... Iar pe ultima împărăteasă văduvă a Chinei: Tu-hsi-han-yu-kang-hsi-şao-yu-ciuang-ceng-şu, kung-ciu-hsien-ciung-hsieng-huang-tai-hu... Trebuie să recunoşti că, pe lîngă astea, numele meu e o bagatelă...

VALERIU *(zîmbind)*: Fără îndoială, dragul meu Mgipeslitaricovistamilinasti... O bagatelă sonoră... Spune-mi însă cum de ţi-ai însuşit atît de repede limba noastră?

ODPN *(hohot de rîs sănătos)*: Însuşit? Cam greu doar în cîteva zile...

VALERIU *(uimit)*: Atunci?

ODPN: E pur şi simplu Marele Translator.

VALERIU: Marele Translator? Să ştii că eu nu cred în forţe supranaturale, aşa că...

ODPN *(nou hohot de rîs)*: Arăt eu a apariţie supranaturală? *(Serios.)* E un aparat fixat în costum... Pentru mine-i simplu...

VALERIU *(cu umor)*: Da, simplu, cum să nu!?! *(După o pauză.)* Cum ţi-ai mai petrecut timpul?

ODPN: Am făcut mai departe cunoştinţă cu viaţa pămîntească. *(Se opreşte.)* Îmi permiţi să mă fac comod? *(Gest de aprobare expansivă din partea lui Valeriu, căruia îi urmează scoaterea căştii greoaie de metal şi rămînerea numai într-o simplă cupolă de sticlă prin care se vede un splendid cap de efeb colorat însă într-un galben-verzui de nuanţă stranie.)* Aşa! Asta-mi îngăduie să respir mai departe atmosfera de fluor a planetei mele natale şi, totodată, să te văd şi să mă vezi... *(Văzînd mirarea întipărită pe chipul interlocutorului.)* Ce oare te uimeşte într-atîta, scumpă gazdă?

VALERIU *(abia îşi descleştează buzele de uimire, dar încetul cu încetul redevine dezinvolt)*: Pînă astă-seară nu ţi-am văzut chipul... Te-am bănuit numai... Află că mi-ai întrecut toate închipuirile — semeni întru totul cu noi, pămîntenii...

ODPN *(zîmbet larg)*: Dar ce ţi-ai închipuit? Şi la voi au existat unii care au crezut că raţiunea umană s-ar putea integra în nişte monştri cu trompe şi tentacule, cu gheare şi solzi?

VALERIU *(dă din cap aprobativ)*: Au fost şi... mai sînt...

ODPN *(rîs violent)*: Crede-mă, dragul meu Valeriu, am vizitat multe constelații, mulți sori și multe planete, și pretutindeni unde materia a ajuns să dea naștere rațiunii, oamenii sînt la fel de frumoși ca și pe planeta voastră cu oxigen... deși unii dintre ei respiră, la fel ca mine, fluor, alții anhidridă sulfurică sau mai știu eu ce... *(Inspirat.)* Nu există mai strălucită splendoare în univers — crede-mă — decît mîna omului creatoare de frumusețe... Mîna mea, mîna ta, pămînteanule... Mîinile noastre, ale oamenilor, care sîntem plămada și sufletul, creațiile și creatorii Universului... De fapt, la drept vorbind, îndemînarea mîinii tale mi te-a dezvăluit ca om... N-am să uit niciodată clipa cînd m-ai salvat...

(Lumina tremură și în locul „odăii cu stele" apare un peisaj simplu — cîțiva pomi stufoși în marginea unei pajiști de pădure. E un asfințit de primăvară cu lumina soarelui pîlpîind încă — asemenea reflexelor unui foc de vreascuri — pe smalțul întunecat al ierbii.)

VALERIU *(vine din dreapta, îndreptîndu-se grăbit către o țintă numai de el știută ; aude însă de undeva, de sus, un zgomot straniu, ca o zmuceală încăpățînată dintr-o capcană)*: Ce-o fi ?!? *(Ridică privirile spre coroana copacilor.)* Hei, tu, de colo, păsărar fără noroc, nu vrei să te dai jos ? *(Pauză.)* Nu poți ? Așteaptă o clipă să te-ajut ! *(Se descalță repede și se cațără ca o pisică pe copac ; se aude un zgomot și mai violent, ca de smulgere a unui corp din încleștarea unei puternice strînsori ; îl vedem pe ODPN lunecînd din înălțimea copacului și apoi dispărînd într-un fum alburiu ; după cîteva clipe coboară și Valeriu.)* Unde-o fi dispărut arătarea aia ultrasuperciudată ? Și asta drept mulțumire că l-am scăpat din rețeaua de crengi... Bine, dacă n-a vrut să facem cunoștință, n-are decît. Să fie sănătos ! *(Se pregătește să plece cînd, deodată, îl vedem pe ODPN chircit la pămînt.)* Ce-i cu tine ? *(Valeriu îl cercetează cu atenție.)*

(ODPN se ridică, îl cercetează cîteva clipe curios pe Valeriu, apoi îi întinde mîna.)

ODPN : Mulțumesc, pămînteanule ! De nu erai tu...
VALERIU : ...Era altul... Dar stai o clipă ? Cum mi-ai spus ? Pămîntean... Nu cumva vrei să spui că... ?
ODPN *(hohot sonor)*: Că nu sînt de-aici, de pe planeta voastră ? Oare nu se vede ?
VALERIU *(neîncrezător)*: Bine, dar... Cum ai ajuns aici ?
ODPN : Sîntem trei... Trei într-o cosmonavă... Cosmonava am ascuns-o bine și am pornit fiecare în altă direcție să vă cunoaștem planeta... Am hotărît să rămînem nevăzuți ca să vă putem observa mai bine... Dacă nu m-ar fi mînat curiozitatea în pom ca să-i cercetez fructele, nu m-ai fi descoperit nici tu. Avem un preparat cu ajutorul căruia ne putem face, după voie, invizibili...

VALERIU *(îl părăsește neîncrederea)*: De ce nu-ți scoți costumul ăsta greoi care te împiedică la mișcări?

ODPN *(o strună de durere vibrează în glas)*: Cu neputință!

VALERIU *(săritor)*: Te-ajut eu...

ODPN: Îți mulțumesc, dar de astă-dată ajutorul tău nu mi-e de nici un folos... Ba, dimpotrivă. *(Pauză.)* Numai în costumul ăsta pot trăi pe planeta voastră...

VALERIU *(uimit)*: De ce?

ODPN: Pe planeta mea, noi, oamenii, respirăm fluor... Numai în costum pot respira aerul planetei mele...

VALERIU *(trist)*: Păcat!

ODPN *(vioiciune exuberantă)*: Vrei să fim prieteni?

VALERIU *(firesc)*: Da! *(Pe gînduri.)* N-ai să te superi dac-am să-ți cer ceva... în semn de prietenie...

ODPN: Să mă supăr? De ce? Oamenii n-au niciodată dreptul să se supere unul pe altul. Asta e ceva care ține de preistorie. Cere-mi, și dacă-mi va fi cu putință...

VALERIU: Lasă-mă să desenez schema costumului tău! Vreau să fac unul asemănător...

ODPN: Pentru ce?

VALERIU: Știu eu pentru ce...

ODPN: Bine... *(Dintr-o încheietură a costumului scoate un sul dintr-un material care seamănă cu mătasea.)* Poftim! Iată schema...

VALERIU *(explozie de veselie)*: Știi tu ce-nseamnă asta pentru mine? E... e ceva ultrasuper... *(Îi strînge mîna cu putere.)* Îți mulțumesc din inimă... Dar am uitat să te-ntreb: cum te cheamă?

ODPN: Mgipeslitaricovistamilinasti... *(Vocea i se pierde.)*

(Colțul de pădure dispare și ne regăsim în „odaia cu stele".)

ODPN: De ce ești abătut, Valeriule?

VALERIU *(brusc răbufnește)*: Și pe planeta voastră mamele au obiceiul să reteze aripile odraslelor?

ODPN *(același zîmbet ușor îi flutură pe chip)*: L-au avut, Valeriule, l-au avut. Cîndva, în antichitatea planetei noastre, cînd mai bîntuiau încă flagelele îngrozitoare ale arivismului, carierismului, egoismului, cînd invidia mai întuneca încă inimile... Dar ce aripi îți simți amenințate, dragul meu prieten?

VALERIU *(îl privește cîteva clipe pe sub pleoape, apoi se închide în sine)*: Nici una!... Te întrebam așa, din curiozitate...

ODPN *(zîmbet)*: Curiozitate !... Iată o trăsătură umană veşnică şi universală... Pretutindeni unde am călătorit în cuprinsul galaxiei noastre, curiozitatea s-a dovedit motorul unora dintre cele mai strălucite înfăptuiri umane...

VALERIU: Şi tu tot din curiozitate ai venit pe planeta noastră ?

ODPN *(pe chip i se citeşte o tragică durere şi neputinţă)*: Nu, pămînteanule, din păcate nu... Pe mine m-a împins şi nevoia...

VALERIU: Nevoia ?

ODPN: Da, nevoia... Pe mica noastră planetă s-a construit tot ceea ce se poate construi... Şi asta nu ne mai îngăduie un mers atît de rapid al civilizaţiei cît am vrea noi. Cosmonavele noastre, dragul meu, brăzdează de milenii spaţiile în căutarea unor alte planete cu atmosferă fluorică, unde să putem respira şi să ne putem dezvolta civilizaţia... Voi, pămîntenii, aveţi noroc, dar noi... *(Il îneacă durerea.)*

VALERIU: Parcă aici poate fi vorba de noroc...

ODPN: Da, noroc, de ce te miri ? Nu-i oare un adevărat noroc pentru voi că în univers mai sînt numeroase planete cu atmosferă pe bază de oxigen ?... Şi încă planete pe care trăiesc fiinţe raţionale, ca şi voi... Pe cînd planete cu fluor n-am întîlnit — în afară de a noastră — decît încă două, pe care însă oamenii se mai zbat în ghearele barbariei... Se mai războiesc între ei pentru petice de pămînt... Unii trîndăvesc, iar alţii nu ştiu ce-i odihna... Intr-un cuvînt, sălbăticie... *(Brusc.)* De ce eşti trist, pămînteanule ? *(Pauză, apoi îndurerat.)* Văd eu, n-ai încredere în mine...

VALERIU *(cu înflăcărare)*: Ba am, omule, de ce să n-am ? Numai că... vezi tu... nu-i aşa de uşor să spui în toate cele patru vînturi ale lumii ce ai pe inimă...

ODPN *(sincer mirat)*: De ce ?... Doar nu există fiinţă care să-l înţeleagă mai bine pe om decît semenul său ! ?

VALERIU *(izbucneşte cu năduf)*: Dar dacă nu te înţelege nici propria ta mamă ?... Eh, e greu să pricepi tu, Mgipeslitaricovistamilinasti, astfel de frămîntări care pe pămînt nu-s de loc rare... *(Dintr-o suflare.)* Ce te faci cînd vrei să-ţi iei vînt, să zbori, să măsori lumea cea mare cu puterea gîndului tău, să aduci folos oamenilor, măcar atîtica *(arată vîrful degetului)*, dar să fie folos, şi cînd omul care ţi-a dat viaţă, pe care-l iubeşti cu toată căldura sufletului, îţi spune: nu ! şi te îndreaptă pe un drum pe care nu-l vrei, numai şi numai

ca să-i satisfaci lui orgoliul sau să-i înlături temerile naive? *(Tăcere.)* Ei, ce zici?

ODPN *(simplu, uman)*: Zboară!

VALERIU: Cum?

ODPN: Da, cînd simți că trebuie să zbori, că nu poți fără să zbori, zboară! Asta-i legea universală a omului... Desprinde-te de forțele care te țin încătușat. *(Subliniat.)* De *toate* forțele!

VALERIU *(sare și se plimbă prin cameră cu necaz)*: Am ce-mi trebuie pentru îmbrăcămintea de cosmonaut... Un singur lucru îmi lipsește: un termostat... *(Arată spre bancul de ajustaj.)* Și n-am nici timp, nici materiale să-l fac singur...

ODPN: De ce n-ai timp?

VALERIU *(grăbit)*: Știu eu bine de ce... Dar de unde să iau în cîteva zile un dispozitiv termostat?

ODPN *(soluție bruscă)*: Ți-l dau eu!

VALERIU: Cum?

ODPN: Am unul de rezervă la costumul meu... Ți-l dau...

VALERIU: Dar dacă ți se strică primul?

ODPN: N-avea grijă! Nu se strică...

(In timp ce lumina tremură straniu, ODPN face gesturi ciudate desprinzîndu-și ceva din costum.)

VALERIU: Bine, însă...

ODPN: Nici un „însă"... Nu-ți pune nici un fel de probleme! *(Vocea capătă un halo și mai ciudat, parcă îndepărtîndu-se.)* Primește acest simplu dar al fratelui tău din univers și folosește-l ca să-ți tai drum larg spre infinit... Spre infinit... Spre infinit...

(Lumina se stinge cu totul, în timp ce vocea continuă să se audă ca de la mare depărtare. Incepe, dintr-o dată, fără pauză,

TABLOUL II

care se petrece într-o zi luminoasă de mai în clasa a XI-a B. Profesorul Onoriu Cristea desenează ceva pe tablă.)

PROF. CRISTEA: Spre infinit merg cele două paralele fără să se întîlnească... Dar oare chiar așa o fi? Oare paralelele nu s-or fi întîlnind chiar niciodată? *(Își azvîrle privirea asupra clasei vînînd o „victimă")*. Răspunde tu, Hariton Constantin!

CONSTANTIN *(care-și ascuțise pînă atunci un creion, se ridică cu buze tremurînde și priviri desperate, șoptind către colegul său de*

bancă, Toma Calotescu): Suflă, bă, Tomiță, că-i nasulie! *(Pauză, în care Toma îl privește zîmbind sardonic.)* Infinitul... Paralelele.... *(Se bîlbîie înspăimîntător.)*

PROF. CRISTEA: la loc, onorabile! La tine se aplică din plin legea fundamentală a geometriei clasice, euclidiene: tu și știința sînteți linii absolut paralele, nu vă întîlniți niciodată... *(Aspru.)* Iar în ce privește infinitul, am fost cu toții martori la o demonstrație convingătoare că zero e tot ce poate fi mai opus infinitului... Așa că... *(Face un gest de lehamite, după care Constantin se prăbușește caraghios în bancă.)* Poate, totuși, știe cineva mai bine decît Hariton... *(Îl zărește pe Valeriu care visează privind pe fereastră cerul senin de mai.)* Să încerce Tudoran Valeriu!

VALERIU *(împurpurat la față, se ridică fisticit, dar după o clipă de reculegere răspunde prompt)*: Nu, nu-i așa, tovarășe profesor! In Univers nu există linii care să nu se întîlnească... Și nu numai pentru că au demonstrat asta Lobacevski și Bolyai, ci și pentru că ar fi absurd să fie altfel...

PROF. CRISTEA: Chestia cu absurditatea las-o pentru orele de filozofie, nu intră în obiectul lecției noastre recapitulative. Mie-mi trebuie demonstrații clare, fără echivoc.

VALERIU: Aceasta-i o axiomă, tovarășe profesor. Ori o admiți, ori nu. De abia de la ea încep demonstrațiile...

PROF. CRISTEA: Bravo, elev Tudoran! Ai răspuns precis și limpede. Mi-ai plăcut. *(Ironic.)* Și eu care credeam că, în timp ce-mi bat gura despre infinit, gîndurile tale zboară la cine știe ce prostie perfect finită... *(Cu adresă spre Constantin.)* Căci numai prostia cunoaște granițe și delimitări desăvîrșite... *(Serios și apăsat.)* Cunoașterea omenească nu, ea nu le-a știut și nu le va ști niciodată... *(Sună de sfîrșitul orei.)* Vouă, care ați trecut pragul copilăriei și vă pregătiți să intrați peste o lună în viață, asta trebuie să vă fie lozinca de căpătîi... *(Nuanță de tristețe abia sensibilă.)* Nu știu dacă de la bătrînul vostru profesor Onoriu Cristea ați mai învățat ceva folositor... *(Murmure de protest în clasă.)* Nu, nu protestați, nu-mi place complezența politicoasă nici măcar cînd e sinceră... Dar dacă vă va rămîne barem atîta în minte — că viața e cunoaștere și cunoașterea e viață — profesorul Onoriu Cristea se va odihni împăcat cu sine și cu lumea în cimitirul din dealul orașului... La revedere, dragii mei! *(Își ia catalogul și iese puțin încovoiat, dar cu pas sigur, apăsat, semet.)*

(După ieșirea profesorului, clasa izbucnește în hărmălaia obișnuită a recreațiilor. Se formează grupuri.)

CONSTANTIN *(către Toma)*: De ce n-ai suflat, mă Tomiţă?

OVIDIU: Chiar Tomiţă, de ce n-ai făcut şi tu o faptă bună în viaţa ta?

CORNEL: Faptă bună? Nu s-a înfiinţat încă Asociaţia pentru protecţia trîntorilor...

TOMA *(către Constantin)*: Cum de nu înţelegi, mă, zero la puterea infinit? N-am vrut să te compromit! Ce te-ai fi făcut dacă moş Pitagora cu cioc ţi-ar fi ars un zece-n catastif şi-n istorie ar fi rămas scris că l-ai luat pe suflatul meu? Auziţi, fraţilor, odraslei profesorului de chimie Hariton să-i sufle un oarecare Calotescu Tomiţă!

CARMEN: Fii fiinţă practică, Titi. Putea Tomiţă să-ţi şi sufle, dar dacă arătai că ştii, de abia te băga moş Pitagora în cine ştie ce complicaţii... Aşa ai terminat povestea... Simplu...

TOMA: Cum, milady? În alte cazuri decît al lui Măliguţă aprobaţi suflatul? Auziţi, fraţilor, ce concepţii la Carmen! Halal utemistă!

CARMEN *(se roşeşte toată)*: Unde m-ai auzit spunînd că aprob, Tomiţă? Nici nu-l practic, nici nu-l aprob!

TOMA *(se face că scrie)*: S-a consemnat în procesul-verbal al şedinţei, milady. Zadarnică darea asta înapoi de ultim moment!...

OVIDIU *(se repede ţanţoş)*: Ce te legi de ea, Calotescule? Nu ţi-e bine? Mi se pare că te mănîncă spinarea...

TOMA *(îl măsoară jumătate dispreţuitor, jumătate amuzat)*: Eu cu dumneavoastră nu mă bat, milord, decît dacă veniţi îmbrăcat în frac. În cel mai rău caz, în smoking.

(Ovidiu îi trage un pumn. Toma îi ripostează violent, bătaia se încinge serioasă, cînd deodată Valeriu, de pe o bancă, se azvîrle ca Tarzan în mijlocul lor.)

VALERIU: Staţi, fraţilor, ce-aţi păţit? Ce v-a apucat? *(Îi desparte.)*

(În mijlocul hărmălaiei intră moş Onofrei, care rămîne stupefiat.)

MOŞ ONOFREI *(răcneşte de-i îngheaţă pe toţi)*: Ho, mă derbedeilor, ce-i aici?... Maidan?... Sau, dragă doamne, şcoală a statului? Păi dacă-i şcoală a statului, cine v-a dat drept să faceţi harcea-parcea din mobilă? Că, dragă doamne, nu voi aţi făcut-o... Ruşine să vă fie!! Uită-te la ei, coşcogeamite găligani, le dau tuleile, şi ei se bat ca chiorii... Ptiu, bătu-v-ar să vă bată de bătăuşi! Şi tocmai tu, Valeriule?!? *(Vede că lucrurile s-au liniştit şi adversarii s-au dus fiecare în alt colţ, împreună cu cîte un grup de prieteni.)* Cine merge cu mine la laborator să aducem aparatele şi

substanțele pentru ora de chimie? *(Nimeni nu-i răspunde.)* Cum? Nimeni? Nu v-ar fi rușine: lăsați un om bătrîn și prăpădit să vă care toate la nas! *(Se pregătește să plece.)*

NICOLETA: Hai, moș Onofrei, merg eu, că dacă te bizui pe băieți...

TOMA *(către băieți)*: Cum mă, să ne facem de baftă în fața fetelor? Nu vă crapă obrazul de rușine? *(Către Nicoleta.)* După dumneavoastră, milady! *(Ies.)*

(Vor să vină și alții, dar moș Onofrei, amuzat, îi oprește.)

MOȘ ONOFREI: Ho, că n-am nevoie, dragă doamne, chiar de toată hoarda! *(Iese.)*

OVIDIU *(punîndu-și în ordine ținuta, cu trufie)*: Nu pumnii rezolvă marile probleme. Niciodată nu le-au rezolvat și nu le vor rezolva...

CARMEN: Trebuie însă să recunoști că tu ai început...

OVIDIU: Dacă pezevenchiul ăla de Tomiță s-a găsit să te ironizeze...

CARMEN: Ironia nu omoară pe nimeni, Ovidiule...

OVIDIU *(galant)*: Nu omoară, dar rănește, Carmen. Și apoi porți rănile astea în tine toată viața...

CARMEN: Dacă n-ai ceva mai bun de făcut în viață... *(Brusc expansivă.)* V-ați hotărît ce veți face în viață, măi copii? Că doar nu mai avem mult și — gata și cu hîrjoana, și cu golăniile, și cu maimuțăreala după cei mari... Ce cale ți-ai ales, Tamara?

TAMARA *(se înroșește toată)*: Eu?... De ce începi cu mine?

CARMEN: Cu cineva tot trebuie început...

TAMARA: Eu... drept să spun... încă nu știu... M-aș duce la medicină, dar mi-e frică... Disecții... Cadavre... *(Se cutremură.)* Brrr!... Poate că am să mă fac pur și simplu soră de caritate...

CARMEN: Dar tu, Ovidiule?

OVIDIU *(ușor grandilocvent)*: Deviza mea o știți: fericit ești acolo unde e mai mare nevoie de tine... Există un singur lucru care mă atrage, care — după mine — merită să nu-ți precupețești eforturile: să aduci apă locurilor însetate, cu buzele crăpate după o picătură de umezeală... De ce bun au oare oamenii mai multă nevoie decît de apă? Cum termin școala, plec pe-un șantier de irigații... Dar tu, Carmen?

CARMEN: Eu sînt o ființă practică. Pentru mine, viața n-ar avea nici un sens dacă n-ar exista pe lume pietrele... Da, ce vă uitați așa la mine? Pietrele de toate formele, de toate mărimile... Pietricele și pietroaie.

OVIDIU *(liric)*: Cîtă nesfîrşită frumuseţe zace sub o stîncă! Te înţeleg, Carmen. Să stai ore întregi aplecat asupra unei bucăţi scînteietoare de mică — ce poate fi mai superb!

CARMEN: Asta-i poezie, şi încă — mă ierţi, Ovidiule, că sînt atît de brutală — cam ieftină, cam de duzină. O piatră e piatră; dacă are în ea barem o fărîmă de minereu este o bogăţie, dacă nu, oricît de superbă ar fi, nu-i mai mult decît o superbă inutilitate... Dar, oricum, nu există pe lume meserie mai importantă ca a geologului...

OVIDIU *(ostentativ, grijuliu)*: Totuşi, bolovanii nu-s pentru fiinţe gingaşe, plăpînde...

CORNEL: Cînd iubeşti o meserie, cei mai grei bolovani din lume devin uşori...

OVIDIU: Orice mi-ai spune, florile nu sînt făcute să ţină pe corola lor stînci.

CORNEL: Florile pot duce orice povară. Doar o duc pe cea mai grea — a frumuseţii.

CARMEN *(vrînd să curme o discuţie care ameninţă să devină neplăcută)*: Nu e vorba de flori, ci de oameni. Tu, Valeriule? Ce ai de gînd să faci în viaţă?

VALERIU *(pe gînduri)*: Ştiu şi eu? Dacă-i vorba de oameni, păi să le aduc ceva folos... În fond, asta-i principalul. Restul...

CARMEN: Să aduci folos — bine, nimic de zis, dar cum?

VALERIU *(zîmbind)*: Să cuceresc!

OVIDIU *(ascuţit)*: Alexandru Macedon... De aici vin şi pornirile de a rezolva problemele cu pumnii...

CARMEN: Fii serios, Valeriule, nu te văd pe tine cu cască colonială... De altfel, s-a şi demodat: nu se mai poartă...

VALERIU *(zîmbind misterios)*: Nu, mie nu-mi ajunge pămîntul... Vreau să cuceresc planetele...

OVIDIU: Un Alexandru Macedon al Cosmosului.

VALERIU: Asta-i treabă nu de Alexandri Macedoni, ci de Icari. *(Avîntat.)* Va fi cea mai paşnică cucerire pe care a cunoscut-o omul! *(Pe gînduri.)* Omul se va cuceri pe sine...

OVIDIU *(iese cu violenţă la suprafaţă zaţul unui simţămînt tulbure)*: Nu v-aţi săturat încă de minciunile astea sfruntate? *(Toţi tac.)* A, da, Valeriu se pricepe să le învelească în poleiala visurilor formidabile, a aspiraţiilor teribile... Ca să le înghiţiţi mai uşor... Nu vedeţi că totu-i poză, mască, actorie? Că, de fapt, sînteţi cobaii lui

pe care face experiențe de hipnoză colectivă ? Că el vrea să-şi creeze un nimb din naivitatea voastră...

CORNEL *(ironic)*: O, splendidă neputință, cît de grijulie eşti ca oamenii să nu creadă în visuri, să nu se ridice de pe pămînt, să nu zboare...

OVIDIU *(muşcător)*: Nu orice tiradă sforăitoare e drum spre stele... Şi nu orice înrădăcinare în pămînt e neputință...

VALERIU: Visul nostru are rădăcini în pămînt. Oamenii l-au creat. De la ei porneşte. La ei se întoarce.

CORNEL: Chiar dacă unii vor să ne atîrne nişte bolovani de picioare!

OVIDIU *(nu-l ia în seamă pe Cornel, i se adresează direct lui Valeriu)*: Mă, tu rîvneşti nu stelele, ci gloria... Aşa cum ai zăpăcit clasa, mîine-poimîine ai să-i zăpăceşti şi pe alții, şi o să ne pomenim cu numele tău în gazete: Valeriu Tudoran, elevul care face costume de astronaut...

VALERIU *(surprins)*: Eu rîvnesc gloria? *(Pe gînduri.)* Poate. Şi de ce n-aş rîvni-o? Nu pentru mine, nu. Pentru voi. Pentru generația mea. Pentru cei cărora întîia oară le e dat nu numai să viseze, ci să şi făptuiască...

CARMEN: Vise. Ambiții... Frumos, n-am ce zice! Romantic. Pînă atunci însă mai va! Mîine, da, da, mîine, cînd ai să ieşi de pe porțile şcolii, ce-o să faci?

VALERIU: Nu, credeți-mă, îmi ştiu datoria şi n-o să trag chiulul. Mă duc în fabrică... *(Văzînd privirile neîncrezătoare ale unora)* Da, da, ce vă uitați la mine? Intru la uzină... Mecanic mă fac... Mie nu-mi place să plutesc între pămînt şi cer: ori cerul, ori pămîntul...

OVIDIU *(ironic)*: Sau, cum s-ar spune, şi cerul şi pămîntul. Vrei să ne faci să credem că băiatul cunoscutului inginer Tudoran, conferențiar universitar la politehnică, o să se ducă în uzină? Ca poză, nu-i rău!

VALERIU *(vrea să se repeadă la el)*: Să ştii, Ovidiule, că te fac să-ți uiți şi numele!

CARMEN *(între cei doi)*: Terminați şi fiți oameni serioşi... *(ezită)* ...sau barem aproape serioşi! Că dac-ați fi prea serioşi, ar fi teribil de plictisitor în clasa asta...

VALERIU *(se opreşte din gestul de mînie şi o priveşte scrutător pe Carmen)*: Cum? Şi tu crezi că?... *(Dialog mut între ei, apoi Carmen*

întoarce ochii, în timp ce Valeriu oftează cu năduf.) Am înțeles: crezi! *(Vrea să plece din clasă.)*

CARMEN *(aproape strigat)*: Valeriule!...

(Valeriu întoarce brusc capul, dar văzînd că ceilalți îi urmăresc reacțiile, vrea să-și continue drumul.)

CORNEL *(izbucnește cu o expansivitate care nu-i e caracteristică)*: Măi, uite c-aproape a trecut recreația mare și noi nici n-am luat puțin aer... Nu-i păcat de primăvara asta s-o lăsăm risipită? Zău, primăvara face din mine un Harpagon... Haideți!

TAMARA *(a înțeles)*: Haideți, băieți, are dreptate Cornel, e păcat de fiecare minut irosit...

CONSTANTIN: Păi...?!? *(Se uită la ceas vrînd să spună că e prea tîrziu, dar ceilalți îl trag după ei afară, lăsîndu-l însă pe Valeriu în urmă.)*

CARMEN *(după cîteva clipe, stins)*: Valeriule!!!...

VALERIU *(ironie tristă)*: Au plecat... Complicitate benevolă... Și absurdă... Prostii!

CARMEN *(se aprinde)*: Nu ei sînt proști!

VALERIU: Atunci, desigur, eu sînt cel prost?!? Și de ce n-aș fi? *(Brusc, cu durere.)* De ce nu mă crezi, Carmen? De ce tocmai tu...?

CARMEN *(încet)*: Tocmai eu... *(Tare.)* Tocmai eu! *(Ferm.)* Aici nu-i vorba de crezut sau de necrezut. Nici măcar nu-i vorba de mine.

VALERIU *(strigăt)*: Dar de cine?

CARMEN *(rar)*: De tine, Valeriule! *(Pornire caldă.)* Încerc adeseori să te înțeleg, să-ți pătrund gîndurile cele mai tainice. Întotdeauna sînt însă în calea mea o stavilă de netrecut...

VALERIU *(ironie dureroasă)*: Stavila visului...

CARMEN *(pe gînduri)*: Poate că da... Știu eu? Mă sperii cînd începi să circuli prin himere ca pe un bulevard. Îmi vine să-ți strig: stop! Oamenii au nevoie de la noi de fapte, Valeriule. Pînă la stele noi mai avem încă treabă pe pămînt. Și cîtă treabă?!?

VALERIU: Avem treburi și-n sistemul solar, Carmen. Treburi urgente. De neamînat. Răspunderi! Sîntem așteptați. Nu simți o durere fizică pentru faptul că sînt atîția aștri pe care n-a călcat încă picior de om?

CARMEN *(se plimbă prin clasă)*: Există în tine o încăpățînare, o abnegație a nebuniei care prinde în mreje, impresionează. Dar eu, pentru binele tău, încerc s-o privesc lucid.

VALERIU: Parc-ai fi mama!

CARMEN *(încet, sfios)*: Şi oare maică-ta nu te iubeşte? *(Repede, voit sec.)* Priveşte mai mult şi mai adînc în jurul tău, pe pămînt, Valeriule. Ochii aţintiţi prea insistent asupra soarelui pînă la urmă obosesc.

VALERIU: Te înşeli, Carmen. Intr-adevăr, aceluia care priveşte soarele drept în faţă i se împînzesc la început ochii, dar sînt suficiente cîteva minute ca să se obişnuiască şi să-i revină vederea. Pe cînd acela care se deprinde să privească doar întunericul, orbeşte definitiv şi irevocabil.

CARMEN *(gest de neputinţă)*: Ştii prea bine, Valeriule, că o vreme m-am lăsat şi eu cuprinsă de vîrtejul visului tău... Te-am ajutat să-ţi faci laboratorul astronautic, am început să te ajut la costum... Dar mi-am dat seama la timp că-i o nebunie, că din asta nu poate ieşi nimic altceva decît prăbuşirea din înaltul himerelor pe un pămînt tare, care o să-ţi rupă coastele, că viaţa se cere luată în serios...

VALERIU: De aceea ai plecat dintre noi tocmai cînd ne-am izbit de primele greutăţi?!?

CARMEN *(ocoleşte, jenată, răspunsul direct)*: M-am gîndit la binele nostru, Valeriule. *(Rar, cu un accent deosebit.)* Şi la al tău, crede-mă!... Din toată inima...

VALERIU *(apăsat)*: Cum, porţi şi inimă, fiinţă practică ce eşti? Nu-i păcat să te împovărezi cu un asemenea organ inutil? *(Îndurerat.)* Dacă în atîţia ani de *(ezită)*... prietenie nu m-ai putut cunoaşte, Carmen, măcar atît, încît... Dar ce să-mi mai bat gura de pomană!?!

CARMEN *(îl priveşte cîteva clipe tristă, apoi izbucneşte bătînd din picioare cu mînie copilărească)*: Icar de mucava! *(Iese în grabă ciocnindu-se de Constantin, care tocmai intră în clasă.)*

VALERIU *(se îndreaptă spre Constantin)*: Să vezi c-ai uitat din nou de rugămintea noastră!?

CONSTANTIN: Ba să vezi că n-am uitat.

VALERIU: Vrei să spui că mi-ai adus substanţa regeneratoare? *(Gest aprobator al lui Constantin.)* Eşti un băiat ultrasuper! *(Îl sărută pe amîndoi obrajii, apoi ia de la el un pachet pe care-l bagă-n servietă şi se duce în celălalt colţ al clasei.)*

(Ovidiu intră în clasă şi vine către Constantin, în prim plan.)

OVIDIU: Bine, mă Titi, n-ai pic de mîndrie. După ce Tomiţă şi-a bătut joc în aşa hal de tine, tu-l ajuţi pe prietenul lui cel mai bun,

pe Valeriu. *(Gest către obraz.)* Știi prea bine că de doi ani, de cînd a venit ăsta-n clasă, s-au întors toate pe dos și s-a dus pe pustii autoritatea noastră. Îndrăznea careva acum doi ani să se lege de tine? A făcut însă ăsta ce-a făcut și-a ajuns în ochii tuturora deșteptul deșteptilor, că nimeni nu se mai uită decît în gura lui...

CONSTANTIN: Și tu crezi că i-am adus chiar substanța pe care mi-a cerut-o? Fugi, mă, de-aici... Nu m-ăi fi crezînd și tu mămăligă?

OVIDIU *(înveselit)*: Se poate?!? Nu sîntem noi, măi Titi, prieteni la cataramă? *(Își freacă miinile amuzat.)* Vasăzică nu-i substanța care...

CONSTANTIN: Mi-a dat taică-meu alta... Și o să aibă amicii o mică surpriză...

(Cei doi se îndepărtează. Se aude soneria de sfîrșitul recreației și, unul cîte unul, intră în clasă toți elevii dintr-a XI-a B. Cornel și Valeriu vin în prim plan.)

CORNEL: Ce-i de făcut, Valeriule?

VALERIU: Cu ce?

CORNEL *(mirat)*: Cum cu ce? Cu termostatul... Cu substanța regeneratoare de oxigen...

VALERIU *(vesel)*: Nu-ți mai fă griji!

CORNEL: De ce să nu-mi fac?

VALERIU: Pentru că le am!

CORNEL *(aproape să se prăbușească de uimire)*: Ai? Ce ai?

VALERIU: Substanța am primit-o chiar adineauri de la Titi...

CORNEL: Dar termostatul?...

VALERIU: ...Îl am, n-avea nici o grijă...

CORNEL: De cînd?

VALERIU: De azi noapte.

CORNEL: Cine ți l-a dat?

VALERIU *(pune două degete pe buze)*: Sst! *(Cu un aer misterios.)* După-amiază, la locul știut!

CORNEL: Da, știu, la magazia lui moș Pitagora... *(Își coboară glasul văzînd „sst!”-ul desperat al lui Valeriu.)*

(Pe aceste cuvinte intră în fugă, emoționați, Tomiță și Nicoleta.)

CORNEL: Ce-i cu voi de alergați ca Achile cel iute de picior?

TOMA: Lasă-te de bancuri! Ce, de războiul troian ne arde nouă acum?...

NICOLETA: Măi, copii, ce ne facem? Tocmai cînd...

TOMA: E jale că...

NICOLETA: *Ori spui tu, ori eu?*

TOMA: Dumneavoastră, milady, dumneavoastră!

NICOLETA: Tocmai cînd am intrat cu moș Onofrei și Tomiță în laborator...

TOMA: *L-am găsit pe Moleculă (îl vede pe Constantin)*... vreau să spun pe tovarășul profesor Hariton...

NICOLETA: Mă, Tomiță, cum sînt eu campioana liceului la aruncarea discului, te arunc pe fereastră...

TOMA *(cu degetele la gură)*: Tac, milady, tac... *(Văzînd că nu-l crede.)* Să amuțească de tot ăl de n-o tăcea! P-ochii mei, milady!

NICOLETA: ...Și cum spuneam, profesorul Hariton era furios la culme... O parte din substanțele ținute la frigider se stricaseră, altele erau cît pe ce să se strice...

TAMARA: Dar ce s-a întîmplat?

TOMA: Au găsit... *(Văzînd privirea de trăsnet a Nicoletei, face cu un „sst!" caraghios pe buze.)*

NICOLETA: Au găsit frigiderul fără termostat...

VALERIU: Asta înseamnă că nu se mai pot păstra substanțele în frigider...

(Cornel, între timp, s-a posomorît și s-a apropiat de ușă.)

CONSTANTIN *(face, voit, pe prostul)*: Și ce-avem noi cu asta?

TOMA: Măliguță, ce ne-am face noi fără tine? Ar lipsi clasei grăunțele de geniu fără de care o clasă e... e ceva... *inconceptuabilissim*... Ca și cum n-ai ști că ultima clasă care a fost ieri în laborator a fost a noastră...

CONSTANTIN *(continuă jocul)*: Așa...

(Intră Ilarie Hariton, Cristina Trandafiroiu și moș Onofrei.)

MOȘ ONOFREI *(continuă o relatare începută)*: ...Iar administratorul tocmai acum e plecat în provincie... Și cînd te gîndești că mîine, poimîine trebuia *să vină cineva de la cooperativă* să repare frigiderul... Cînd intru însă în laborator, ce mi-e dat să văd?...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU *(calmă)*: Știm, moș Onofrei, ne-ai mai povestit...

PROF. HARITON *(dezlănțuit din prima pînă-n ultima clipă)*: Eu nu înțeleg, tovarășă directoare, cum de puteți rămîne atît de calmă în fața unei asemenea barbarii... *(Cu adresă spre clasă.)* Căci cum

altfel decît barbarie poate fi numită distrugerea unui bun atît de prețios al școlii? Nici Attila n-ar fi fost în stare...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU *(ironie blîndă)*: Pe vremea lui Attila nu existau frigidere, tovarășe Hariton...

PROF. HARITON: Civilizația a evoluat, dar moravurile de pe atunci mai dăinuie la unii reprezentanți ai speței umane... Printre ei, și la elevii clasei a XI-a. Da... Mă doare că în clasa asta învață și fiu-meu, dar n-am ce face. *(Retoric.)* Nu-mi pot jertfi obiectivitatea nici măcar de dragul propriei mele odrasle! *(Fulgerînd clasa cu privirea.)* Cine-a jefuit laboratorul școlii? Cine? Să nu-mi spuneți că nu știți, nu vă cred! Nu s-a născut ăla care să-l ducă pe profesorul Hariton...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU *(simplu)*: Ba eu îi cred, tovarășe Hariton!

PROF. HARITON: Îi credeți? Bine, aflați atunci că hoțul nu putea fi decît din această clasă. Ei au fost ieri ultimii în laborator... Și nu numai atît: știu cu precizie cine a avut unica posibilitate să ia termostatul!

(Pauză încărcată de tensiune)

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Cum? Știți cu precizie? Cum ați aflat?

PROF. HARITON: Simplu. Prin deducție. De ieri la prînz pînă azi dimineață laboratorul a fost închis sub lacăt. Deci nu putea lua termostatul decît acela care a rămas ieri ultimul în laborator.

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Și cine a fost acela?

PROF. HARITON *(vizibil triumfător)*: Elevul... *(Pauză cu efect.)* Tudoran Valeriu...

(Se lasă o tăcere mormîntală. E clară stupoarea tuturora.)

TOMA *(izbucnește nestăpînit)*: Nu se poate!

PROF. HARITON *(amenințător)*: Ce-ai spus, Calotescule?

TOMA *(cu îndrăzneală)*: Că nu se poate! Că Valeriu nu e în stare de așa ceva... *(Către clasă.)* Și voi de ce tăceți? Îl credeți pe Valeriu capabil de o asemenea mîrșăvie?

NICOLETA *(hotărîtă)*: Nu, eu nu-l cred!

CORNEL: Nici eu...

(Răsună și alte voci care-l susțin pe Toma. Alții însă tac.)

PROF. HARITON: Ce-i debandada asta? De unde pînă unde ieşirile astea anarhice?

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Să aperi adevărul nu-i anarhie, tovarăşe Hariton.

CORNEL: Şi nici să-ţi aperi un coleg acuzat pe nedrept. *(Pauză.)* E o datorie.

VALERIU *(nefiresc de calm)*: Vă mulţumesc, dragii mei, dar nu-i nevoie să vă înfierbîntaţi degeaba. Eu nu mă simt cu nici o vină. *(Către Hariton.)* Ce dovezi aveţi, tovarăşe profesor, că eu aş fi luat termostatul? Doar că am fost în laborator ultimul? Simţiţi şi dumneavoastră că nu-i de ajuns. Alte dovezi?

PROF. HARITON *(spumegă)*: Vor fi. Sînt sigur că vor fi.

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU *(vrea să curme un moment penibil)*: Eu am încredere în voi, dragii mei. Ştiu că voi preţuiţi laboratorul şcolii la fel de mult ca şi noi. Nu-ţi baţi joc lesne de locul unde-ai ţinut prima oară în mînă o eprubetă! Nu-i aşa, Scurtule? Nu-i aşa, Tudoran? Nu-i aşa, Stratulat? Nu-i aşa, Calotescule? Nu-i aşa, Moga? *(Un murmur surd: „Aşa-i".)* Şi apoi, nu-i vorba de un simplu obiect, fie el şi de valoare. E vorba de ceva mai important: renumele şcolii. Dacă-n această privinţă temperatura opiniei publice începe să scadă, apoi, dragii mei, n-o mai ţii pe loc cu nici un termostat. Atîta am avut de spus. Haide, tovarăşe Hariton! Şi dumneata, moş Onofrei. La revedere! *(In timp ce clasa le răspunde cu un cor cam dezordonat de „la revedere", cei trei ies.)*

(In mijlocul tăcerii, Cornel şi Toma se apropie de Valeriu.)

TOMA: Asta-i cel mai mare bolovan pe care vor să ni-l atîrne de picioare. Să nu zburăm. Cu orice preţ — să nu zburăm. *(Veselie un pic forţată.)* Dar nu-i nimic. Doar nu mai sîntem nişte copii!

(Pauză)

CORNEL *(apăsat)*: Vreau să ştii, Valeriule, că noi credem în tine ca-n noi înşine! Atît... Ca-n noi înşine!

CORTINA

(În fața cortinei, într-o bruscă lumină astrală, trece încet, pe gînduri, Valeriu. Deodată, dintr-un colț al cortinei, apare ODPN.)

ODPN: Bună ziua, pămînteanule...

VALERIU *(neatent)*: Bună ziua!

ODPN: Se pare că ești cam trist!

VALERIU: Sînt!

ODPN: Bine, dar autorul a vrut să scrie o comedie...

VALERIU *(dă din umeri)*: Ce să-i fac? Nu eu l-am îndemnat să mă aleagă pe mine personaj principal...

ODPN: O fi știut el ceva cînd a pornit la treabă, dar i-ai stricat planurile...

VALERIU: Îl privește... *(Cu năduf.)* Halal autor! Să nu fie în stare să-și țină în frîu personajele...

ODPN *(pe gînduri)*: Și în traiectoria unei rachete se îngăduie o deviere, ce-i drept infimă... Iar inspirația — crede-mă pe mine — nicăieri în univers n-a atins încă perfecțiunea de zbor a rachetelor... De multe ori — ce să-i faci? — se mai întîmplă să nu se plaseze pe orbită...

VALERIU *(încăpățînat)*: Să nu se întîmple! Să se plaseze! Sîntem în secolul douăzeci!

ODPN: De ce ești trist?

VALERIU *(se întoarce și cu năduf în glas)*: A dispărut termostatul!

ODPN: Care? Acela pe care ți l-am dăruit?

VALERIU: Nu! Pe acela l-am pus la păstrare la loc sigur... Altul...

ODPN: Și ce-i cu asta? O să-l găsiți...

VALERIU *(nedefinit)*: Poate... Numai că ieri eu am fost ultimul în laborator...

ODPN *(nu înțelege)*: Ei și?

VALERIU: Parc-ai fi căzut de pe altă planetă! *(Își dă seama.)* De fapt, așa și este... *(Explicativ.)* Au lansat unii bănuiala că l-am luat eu... Mai ales că n-o să fie greu de aflat că am și eu unul...

ODPN: Bine, dar pe acela ți l-am dăruit eu...

VALERIU *(izbucnește)*: Cum nu-nțelegi, frate, că ar fi din partea mea o tîmpenie ultrasuper să bat toba că l-am primit de la... *(ezită)* de la un om de pe altă planetă... Mi-ar face frații o caricatură colosală la gazeta de perete și... cine știe dacă numai atît... *(Văzînd că interlocutorul său tace.)* E greu de înțeles pentru un om de pe altă planetă. Nu fi mîhnit, Mgipeslitaricovistamilinasti!

ODPN: Nu sînt mîhnit. Caut să înțeleg. (*Oftat.*) Intr-adevăr, greu, foarte greu... Pe planeta noastră neîncrederea în semenul tău e socotită cea mai gravă crimă.

VALERIU: Eu trăiesc pe pămînt. (*Optimist.*) Nu-i nimic. Va fi și la noi așa. (*Il cuprinde de umeri.*) La voi oamenii nu sînt niciodată triști?

ODPN: Ba da.

VALERIU: Cînd?

ODPN: Cînd nu izbutesc să-i facă pe ceilalți veseli. (*Pauză, apoi încet.*) In clipa asta sînt trist, pămînteanule.

VALERIU (*rîs forțat*): N-ai motiv. Mă vezi? Iată-mă vesel. (*Se uită la ceas.*) Scuză-mă, te rog, sînt așteptat. Parcă văd: Tomiță a și început să se înfurie. Mai sînt acolo și Cornel... și Mioara... La revedere!

(In timp ce ODPN dispare, se deschide cortina și Valeriu intră în decorul tabloului III.)

(Sfîrșitul în numărul viitor)

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

COLECȚIA
Povestiri
CLUB ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPȘF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU